

Hallituksen esitys Eduskunnalle ajoneuvon siirtolupaa koskevan lainsäädännön uudistamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tie- liikennelakia, liikennevakuutuslakia sekä ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta ja tieliikenteen tietojärjestelmästä annettua lakia.

Ehdotuksen mukaan ajoneuvon tilapäisen liikenteessä käytön edellytyksenä olevista siirtokilvistä luovuttaisiin. Tilapäinen käyttöoikeus osoitettaisiin siirtoluvalla ja ajoneuvon kiinnitettävillä siirtomerkeillä. Siirtomerkistä säädettäisiin asetuksella. Siirtoluvalla käytettävien ajoneuvojen tiedot tallettettaisiin ajoneuvorekisteriin. Siirtolupia myöntäisivät jatkossakin sopimusrekisteröijät, Ajoneuvohallintokeskus ja tullilaitos.

Siirtolupamenettelyn yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi ehdotetaan, että liikenne-

vakuutuskeskus voisi tarvittaessa myöntää liikennevakuutuksen ajoneuvon siirtoa varten.

Väestötietojärjestelmään talletettu, henkilön terveyden tai turvallisuuden takaamiseen liittyvä tietojenluovutusrajoitus talletettaisiin myös tieliikenteen tietojärjestelmään. Samalla yhtenäistettäisiin tieliikenteen tietojärjestelmän vastaavan luovutusrajoituksen voimassaoloajat vastaamaan väestötietojärjestelmän voimassaoloaikoja. Lisäksi tehtäisiin nykyistä joustavammaksi ajoneuvorekisterin tietojen luovuttaminen teknisellä käyttöyhteydellä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 2000 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Ajoneuvon siirtokilvet ja siirtolupa

Moottorikäyttöiset ajoneuvot ja niiden perävaunut on tieliikennelain (267/1981) 84 §:n 1 momentin mukaan katsastettava ja ilmoitettava rekisteröitäviksi, jos ajoneuvoa käytetään liikenteessä. Pykälän 3 momentin mukaan asetuksella säädetään ajoneuvon käyttämisestä koenumero- ja siirtokilvin.

Ajoneuvojen rekisteröinneistä ja käyttämisestä koenumero- ja siirtokilvin säädetään ajoneuvojen rekisteröinnistä annetussa asetuksessa (1598/1995), jäljempänä rekisteröintiasetus. Asetuksen 48 §:n mukaan siirtokilvet ja niiden käyttämiseen oikeuttava siirtolupa voidaan antaa ajoneuvon katsastukseen vientiä varten tai Suomessa rekiste-

roimättömän ajoneuvon Suomessa tapahtuvaa siirtoa, esittelyä, kilpailua tai tuote-esittelyä varten taikka muusta erityisestä syystä. Ajoneuvojen katsastuksesta annetussa asetuksessa (1702/1992) säädetään tilanteista, joissa ajoneuvo voidaan viedä korjattavaksi ja katsastukseen ilman siirtokilpiä. Ajokieltoon määrätyn ajoneuvon katsastukseen vieni edellyttää erityistä lupaa.

Siirtokilpiä ja niihin liittyviä siirtolupia myöntävät sopimusrekisteröijät, tullilaitos ja Ajoneuvohallintokeskus. Siirtolupa voidaan antaa vain erityisestä syystä seitsemää päivää pidemmäksi ajaksi. Suurin osa siirtoluvista on voimassa enintään kaksi päivää. Lupia myönnetään vuosittain 80 000.

Siirtoluvassa mainitaan ajoneuvon yksilöintitiedot, käyttötarkoitus, ajoreitti ja voimassaoloaika sekä tieto liikennevakuutuksen voimassaolosta. Siirtoluvasta ja -kilvistä peritään asiakkaalta 50 markkaa. Maksut tilite-

tään Ajoneuvohallintokeskukselle, joka maksaa siirtoluvan myöntäjälle palvelukorvauksen.

Siirtokilpiin ja niiden käyttämiseen sovelletaan soveltuvin osin rekisterikilpiä koskevia säännöksiä. Käytettäessä ajoneuvoa siirtoluvalla ajoneuvoon on kiinnitettävä siirtokilvet. Siirtolupa on pidettävä ajossa mukana. Siirtoluvan voimassaoloajan päätyttyä asiakkaan on palautettava siirtokilvet luvan myöntäjälle. Palautettuja kilpiä ei hävitetä, vaan ne käytetään puhdistuksen jälkeen uudestaan.

Siirrettävän ajoneuvon liikennevakuutus

Liikennevakuutuslaissa (279/1959) säädetty vakuuttamisvelvollisuus koskee myös siirrettäviä ajoneuvoja. Siirtolupaa hakevan on osoitettava, että ajoneuvolle on siirtoa varten otettu määräaikainen liikennevakuutus tai että ajoneuvoa varten on muutoin voimassa oleva liikennevakuutus. Siirtolupaa varten otettuja 10 päivää voimassa olevia liikennevakuutuksia myönnetään vuosittain noin 30 000 kappaletta.

Rekisteröintitoiminta

Ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun, maaliskuussa 1999 voimaan tulleen lain (1100/1998) mukaan Ajoneuvohallintokeskus järjestää ajoneuvojen rekisteröintitoiminnan hankkimalla toimintaan tarvittavia palveluja niiden tuottajilta (sopimusrekisteröijä) ja hoitamalla tehtäviä tarvittaessa itse. Laissa määritellään rekisteröintitoiminta, jonka hoitamisesta Ajoneuvohallintokeskus voi sopia. Tähän toimintaan kuuluu rekisterikilpien luovuttaminen, jonka on lain perustelujen mukaan katsottu tarkoittavan myös ajoneuvon siirtokilpiä.

Katsastus- ja rekisteröintitehtävien toimiluvan nojalla rekisteröintitoimintaa harjoittaneista katsastustoimipaikoista on tullut sopimusrekisteröijä. Myös suorarekisteröintejä suorittaneista vakuutusyhtiöistä ja autoliikkeistä on tullut sopimusrekisteröijä. Tullilaitoksen oikeudesta antaa siirtokilpiä säädetään rekisteröintiasetuksessa.

Ajoneuvorekisterin tiedot

Tieliikenteen tietojärjestelmää pidetään liikenneturvallisuuden edistämiseksi ja tieliikenteen tietopalvelua varten. Tieliikenteen

tietojärjestelmästä annetun lain (819/1989), jäljempänä tietojärjestelmälaki, mukaan ajoneuvorekisteri on yksi tietojärjestelmän rekistereistä. Lain 4 ja 5 §:n mukaan tietojärjestelmään ja ajoneuvorekisteriin talletetaan tietoja ajoneuvojen omistajista ja haltijoista sekä rekisteröintivelvollisuuden alaisista ajoneuvoista.

Tietojärjestelmän tietoja ylläpidetään rekistereihin talletettavilta henkilöiltä saatavien tietojen perusteella. Tietoja saadaan kuitenkin myös muualta. Ajoneuvohallintokeskuksella on tietojärjestelmälain 9 §:n 1 momentin mukaan oikeus siirtää henkilön nimeä ja osoitetta, henkilötunnuksen muuttumista sekä kuolemaa koskevat tiedot konekielisessä muodossa väestötietojärjestelmästä, mikä on tärkeätä tieliikenteen tietojärjestelmän tietojen ajan tasalla pitämiseksi. Katsastuksen suorittajat ja muutkin sopimusrekisteröijät voivat siirtää niille kuuluviin tehtäviin liittyviä tietoja tietojärjestelmään teknisen käyttöyhteyden avulla ja myös suoraikäyttöisesti, jos Ajoneuvohallintokeskus on antanut siihen luvan.

Tietojärjestelmälain 12 §:ssä säädetään tietojen luovutuksesta ajoneuvorekisteristä. Pykälän 1 momentissa määritellään yksityiskohtaisesti ne, joille Ajoneuvohallintokeskus voi luovuttaa tietoja. Siten tietoja voidaan luovuttaa esimerkiksi 2 kohdan mukaan viranomaiselle sille lain mukaan kuuluvien tai sen nojalla määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi sekä 4 kohdan mukaan katsastuksen suorittajalle ja sopimusrekisteröijälle niille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi. Pykälän 4 momentissa säädetään tilanteista, joissa tietoja voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla. Teknisellä käyttöyhteydellä tietoja kysellään käyttäen teknistä apuvälinettä kuten esimerkiksi pääteyhteyttä. Tekninen käyttöyhteys voidaan järjestää muun muassa välivaraston kautta tai muin vastaavin teknisin järjestelyin taikka täysin suoraikäyttöisesti eli suoraan rekisteristä.

Tietojärjestelmälain 16 §:ssä säädetään rekisteröidyn oikeudesta kieltää tietojensa luovuttaminen. Pykälän 2 momentissa säädetään niin sanotusta turvakiellosta. Jos henkilön terveys tai turvallisuus on uhattuna, Ajoneuvohallintokeskus voi hakemuksesta päättää, ettei henkilön henkilötietoja saa luovuttaa tietojärjestelmästä muille kuin viranomaisille, liikennevakuutuskeskukselle, liikennevakuutusyhtiöille, katsastuksen suorittajalle,

sopimusrekisteröijälle ja kuljettajantutkintojen vastaanottajalle. Tällainen päätös on ensin voimassa kaksi vuotta. Rajoituksen voimassaoloaikaa voidaan jatkaa yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

Väestötietolain (507/1993) 25 §:n 4 momentissa on lähes vastaavanlainen tietojen luovuttamista koskeva rajoitus kuin tietojärjestelmälain 16 §:n 2 momentissa. Väestötietolakia muutetaan kuitenkin tämän vuoden joulukuun alusta voimaan tulevalla, väestötietolain muuttamisesta annetulla lailla (527/1999). Lain muutetun 25 §:n 4 momentin mukaan maistraatti voi päättää, ettei tietoa henkilön kotikunnasta tai siellä olevasta asuinpaikasta tai hänen tilapäisestä asuinpaikastaan taikka postiosoitteestaan tai vastaavasta muusta osoitteestaan saa luovuttaa muille kuin viranomaisille, jos henkilöllä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi. Lainmuutoksen myötä luovutusrajoituksen enimmäisvoimassaoloaika pidentyy kahdesta vuodesta viiteen vuoteen ja mahdollinen jatkoaika vuodesta kahteen vuoteen. Jos väestötietojärjestelmästä luovutetaan mainitussa 4 momentissa tarkoitettuja tietoja, säädetyistä luovutusrajoituksesta on jatkossa ilmoitettava samassa yhteydessä. Lain 30 §:n mukaan tietoja, joita koskee lain 25 §:n 4 momentissa tarkoitettu luovutusrajoitus, luovutuksensaaja ei saa luovuttaa edelleen, ellei laissa toisin säädetä.

1.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomainen lainsäädäntö

Tanska, Norja, Ruotsi ja Suomi ovat tehneet sopimuksen ajokortin ja ajoneuvon rekisteröinnin keskinäisestä hyväksymisestä (SopS 51/1986). Sopimuksen perusteella mainitut valtiot ovat vastavuoroisesti sallineet ajoneuvon tilapäisen käytön lyhytaikaisista käyttöä osoittavilla kilvillä ja todistuksilla.

Euroopan maissa on käytössä erityyppisiä menettelytapoja lyhytaikaisesti käytettävien ajoneuvojen merkitsemiseksi. Ajoneuvoille voidaan antaa rekisterikilvet, rekisteritunnuksen sisältävä tarra tai pelkkä todistus.

Ruotsissa käytetään ajoneuvojen lyhytaikaisiin siirtoihin kilpiä, todistuksia tai lupia. Ajoneuvon katsastukseen vientiä varten myönnetään todistus, joka on voimassa vain sinä päivänä, jona ajoneuvo viedään katsastukseen. Todistuksen saa katsastustoimipaikalta samalla, kun katsastusaika tilataan. Ra-

joitettuun käyttöön voi saada myös kuukauden voimassa olevan ajoluvan, joka myönnetään rekisterissä jo olevaa, mutta Ruotsissa katsastamatonta ajoneuvoa varten. Lupaa haetaan kirjallisesti, ja sen myöntää Vägverket. Tämä lupa koskee nykyisin lähinnä Euroopan unionin ulkopuolelta maahan tuotavia ajoneuvoja. Yksityisen henkilön maahan tuomalle ajoneuvolle annetaan sen sijaan tullissa väliaikaiskilvet. Väliaikaisen luvan nojalla ajoneuvoa saa käyttää yhden kuukauden ajan tiettyssä tarkoituksessa. Suomalaisia koenumeroilpiä Ruotsissa vastaavat erityiset vihreät kilvet ja lisenssi (saluvagnslicens), jotka annetaan autoliikkeille koeajoja varten.

Norjassa käytetään ajoneuvojen lyhytaikaisiin siirtoihin tarroja. Siellä suunnitellaan siirtomerkkien merkitsemistä ajoneuvorekisteriin. Myös Tanskassa ajoneuvojen lyhytaikaisissa siirroissa käytetään tarraa.

Saksassa ajoneuvon lyhytaikaista siirtoa varten on käytössä kilvet. Siirtokilvet rekisteröidään paikalliseen ajoneuvorekisteriin.

1.3. Nykytilan arviointi

Siirtokilvet ja niihin liittyvä siirtolupa on eräiltä osin koettu ongelmallisiksi. Siirtokilvillä liikenteessä käytettävien ajoneuvojen tietoja ei talleteta ajoneuvorekisteriin, mikä on vaikeuttanut liikennevalvontaa ja johtanut siirtokilpien väärinkäyttöön.

Nykyisin asiakas tekee siirtolupaa koskevan hakemuksen valmiiksi painetulla lomakkeella. Siirtolupa kirjoitetaan käsin ja asiakkaalle annetaan kilvet. Asiakkaan on osoitettava, että ajoneuvolle on otettu siirtoa varten määräaikainen liikennevakuutus tai että sillä on jatkuva liikennevakuutus. Siirtoluvasta ei talleteta mitään tietoja ajoneuvorekisteriin. Siirtoluvan kaksoiskappale ja hakemus arkistoidaan.

Siirtokilpien käyttöön on liittynyt väärinkäytöksiä. Koska tieto siirtoluvasta on vain luvan myöntäneellä toimipaikalla, siirtolupaa voi hakea useita kertoja peräkkäin vaihtamalla luvan myöntävää toimipaikkaa. Tällöin luvan myöntäjä ei voi tietää, että ajoneuvoa on jo käytetty siirtokilvin. Lisäksi siirtokilpiä käytetään siirtoluvan voimassaoloajan jo umpeuduttua. Menettely on mahdollista, koska luvan voimassaoloajan tarkistaminen edellyttää yleensä siirtoluvan esittämistä.

Liikennevalvonnassa on osoittautunut on-

gelmaksi siirtoluvassa olevien tietojen puutteellisuus ja epäselvyys, mikä johtuu usein siitä, että luvat kirjoitetaan käsin. Luvassa olevien tietojen muuttaminen on myös helpoa.

Siirtokilvet pitää palauttaa luvan myöntäjälle luvan voimassaoloajan päätyttyä. Kilpiä jää kuitenkin runsaasti palauttamatta, minkä vuoksi niitä joudutaan perimään asiakkailta. Erityisesti Suomen rajan yli vietävien ajoneuvojen kilvet jäävät usein palauttamatta. Luvan myöntäjälle kilpien palauttamisesta tai niiden perinnästä aiheutuu ylimääräistä työtä. Siirtokilpien käsittely ja säilytys sekä puhdistus uusintakäyttöä varten ovat työläitä ja hankalia toimenpiteitä.

Vakuutusten osalta ongelmallisena on pidetty sitä, että asiakas joutuu usein asioimaan kahdessa eri paikassa saadakseen siirtoluvan ja sen edellytyksenä olevan vakuutuksen. Jos vakuutusta ei ole, se on haettava vakuutusyhtiön toimipisteestä. Tosin nykyisin katsastustoimipaikatkin voivat toimia vakuutusasiamiehinä, joten erillinen vakuutusyhtiössä käynti ei aina ole tarpeen.

Tietojen luovuttamisen rajoittaminen tielikenteen tietojärjestelmästä teknisellä käytöyhteydellä vain tiettyihin tiedonsaajiin on tarpeettomasti estänyt uusien, teknisen kehityksen mukanaan tuomien ja sinänsä asianmukaisten tietojenluovutusmahdollisuuksien käyttöön ottamista.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Siirtolupaa koskevien ehdotusten tavoitteena on liikennevalvonnan ja asiakaspalvelun parantaminen, väärinkäytösten vähentäminen ja siirtoluvan myöntämisen yksinkertaistaminen.

Ehdotuksen mukaan ajoneuvon tilapäisen liikenteessä käytön edellytyksenä olevista siirtokilvistä luovuttaisiin. Tilapäinen käyttöoikeus osoitettaisiin siirtoluvalla ja ajoneuvon kiinnitettävällä kertakäyttöisellä merkillä - siirtotarralla - jota ei tarvitsisi palauttaa. Siirtomerkistä säädettäisiin asetuksella. Siirtolupia voisivat jatkossakin myöntää sopimusrekisteröijät, Ajoneuvohallintokeskus ja tullilaitos. Tullilaitoksen oikeudesta myöntää siirtolupia säädettäisiin nykyiseen tapaan asetuksella.

Siirtoluvan nojalla käytettävien ajoneuvojen tiedot talletettaisiin ajoneuvorekisteriin, ja myös tullilaitokselle annettaisiin oikeus

tallettaa siirtolupaan liittyviä tietoja tietojärjestelmään suoraikäyttöisesti. Tullilaitos saisi myös oikeuden käyttää ajoneuvorekisterin tietoja siirtolupaan liittyvien asioiden käsittelyssä.

Nykyisin käytössä olevien siirtokilpien myöntäminen helpottuisi, kun lupahakemuksessa ilmoitetut tiedot talletettaisiin ajoneuvorekisteriin. Menettelyssä voitaisiin hyödyntää aikaisemman siirtoluvan tietoja ja ajoneuvorekisterissä muutoin olevia ajoneuvon tai luvanhakijan tietoja. Siirtolupa tulostettaisiin ajoneuvorekisteristä, joten luvassa ei olisi käsialasta johtuvia epäselvyyksiä.

Valvonnan mahdollisuudet parantuisivat, kun poliisi, tullilaitos ja rajavartioloitus voisivat tarkistaa ajoneuvorekisteristä siirtoluvan tiedot. Hakuperusteena rekisteriä käytettäessä voisi toimia ajoneuvon valmistenumero, siirtoluvan numero eli rekisteritunnus, hakijan nimi tai siirtoluvan myöntämispäivämäärä. Siirtoluvan tiedot voisi tarkistaa ajoneuvorekisteristä, vaikka ajoneuvon käyttäjä ei tavattaisi tai siirtolupaa esitettäisi.

Siirtolupien merkitsemisellä ajoneuvorekisteriin voitaisiin ehkäistä erilaisten väärinkäytösten mahdollisuuksia. Haettaessa rekisterissä olevalle ajoneuvolle siirtolupaa ajoneuvorekisteristä ilmenisi, jos ajoneuvoa koskee poliisin merkitsemä anastustieto taikka tieto ajoneuvoveron tai varsinaisen ajoneuvoveron maksamattomuudesta. Tällaisen ajoneuvon käyttö voitaisiin jatkossa estää. Ajoneuvorekisteriin merkitsemisellä voitaisiin myös estää siirtoluvan voimassaoloajan perusteeton jatkaminen.

Siirtolupaan liittyvien ehdotusten lisäksi tietojärjestelmälakiin tehtäisiin eräitä muita vähäisiä muutoksia, jotka johtuvat osittain väestötietolakiin tulossa olevista muutoksista. Väestötietojärjestelmään talletettu, henkilön terveyteen tai turvallisuuteen liittyvä tietojenluovutusrajoitus talletettaisiin tieliikenteen tietojärjestelmään. Samalla yhtenäistettäisiin tällaisen luovutusrajoituksen voimassaoloajat vastaamaan väestötietojärjestelmän vastaavia voimassaoloaikoja. Tällöin luovutusrajoituksen voimassaoloaika pidentyisi kahdesta vuodesta viiteen vuoteen ja mahdollinen jatkoaika vuodesta kahteen vuoteen.

Vakuutusten osalta ehdotuksen tarkoituksena on yksinkertaistaa siirtomenettelyä siten, että siirtoluvan myöntämisen yhteydessä voitaisiin tarvittaessa myöntää myös liikennevakuutus siirtoa varten. Vakuutuksen siirtomerkin voimassaoloajaksi myöntäisi liikenne-

nevakuutuskeskus, jonka asiamiehinä siirtoluvan myöntäjinä toimivat sopimusrekisteröijät, tullilaitos ja Ajoneuvohallintokeskus toimisivat. Asiamies myöntäisi siirtoluvan myöntämisen yhteydessä liikennevakuutuksen siirtomerkin voimassaoloajaksi. Näin asiakas saisi samalla kertaa sekä siirtoluvan että vakuutuksen siirtoa varten, eikä hänen tarvitsisi erikseen asioida vakuutusyhtiössä. Uudistus tekisi mahdolliseksi vakuuttamattomien ajoneuvojen siirrot myös vakuutusyhtiöiden toimipisteiden aukioloaikojen ulkopuolella.

Ajoneuvon siirtoa varten myönnetty vakuutus on vähämerkityksinen liikennevakuutuksen koko volyymiin nähden, joten vakuutuksen hoitamisen keskittäminen liikennevakuutuskeskukseen olisi tarkoituksenmukaista. Järjestely vastaisi pääpiirteissään rajavakuutuksissa noudatettavaa menettelyä.

Tietojärjestelmälakia muuttamalla ajoneuvorekisterin tietojen luovuttaminen teknisellä käyttöyhteydellä tehtäisiin lisäksi nykyistä joustavammasi vaarantamatta asianmukaista tietosuoja ja -turvaa.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksen mukaan ajoneuvon siirto-oikeuden myöntäminen yksinkertaistuisi. Samalla päästäisiin eroon siirtokilpien käsittelyyn liittyvistä ongelmista.

Siirtoluvalla liikenteessä käytettävien ajoneuvojen merkitseminen ajoneuvorekisteriin helpottaisi liikennevalvontaa ja vähentäisi mahdollisuuksia käyttää siirtolupaa väärin.

Ajoneuvorekisterin atk-sovelluksen valmistamisesta aiheutuisi kustannuksia, jotka Ajoneuvohallintokeskus nettobudjetoituna virastona kattaisi siirtokilvistä ja niihin liittyvistä siirtoluvista saaduilla tuloilla. Sovelluksen ylläpitokustannukset ja luvan myöntäjille tarkoitettu tukipalvelu katettaisiin siirtoluvista ja siirtomerkeistä saatavilla tuloilla. Siirtomerkin omakustannushinta olisi noin neljä markkaa kappale. Siirtoluvan myöntäjille Ajoneuvohallintokeskus maksaisi tehdystä työstä palvelukorvauksen kuten nykyisinkin. Siirtokilvistä nykyisin perittävä maksu on 50 markkaa lupaa kohden. Siirtomerkkiin siirryttäessä maksua olisi korotettava arviolta vähintään 15 markkaa eli 65 markkaan. Tällöin siirtolupamaksuina kerättäisiin vuosittain 1,2 miljoonaa markkaa enemmän kuin kulvana vuonna.

Ajoneuvohallintokeskukselle, tullilaitokselle

ja sopimusrekisteröijille uudistuksella on vain vähäisiä organisaatio- ja henkilöstövaihtokuituksia. Tullilaitokseen kohdistuvat vaikutukset johtuisivat lähinnä henkilöstön koulutuksen tarpeesta, koska laitoksella ei ole aikaisempaa kokemusta tietojen tallettamisesta ajoneuvorekisteriin.

Siirtoa varten myönnettävien liikennevakuutusten hoito ja korvauskäsittely aiheuttaisivat liikennevakuutuskeskukselle vähäisiä työvoimakustannuksia. Uudistuksen käynnistämisyvaiheessa syntyisi lisäksi vähäisiä järjestelmäkustannuksia.

Asiakkaiden kannalta muutos merkitsisi sitä, että siirtolupa-asia voitaisiin aina hoitaa yhdellä käynnillä siirtoluvan myöntäjän luona. Koska siirtoluvan hankkimisen yhteydessä otettava vakuutus olisi voimassaoloajaltaan yleensä nykyisiä siirtoa varten otettuja vakuutuksia lyhyempi ja koska vakuutukset myöntäisi keskitetysti liikennevakuutuskeskus, vakuutuksen hinta olisi nykyistä 10 päivän vakuutusta edullisempi.

4. Asian valmistelu

Esitys perustuu Ajoneuvohallintokeskuksen ja liikennevakuutuskeskuksen tekemään aloitteeseen. Esitys on valmisteltu virkatyönä liikenneministeriössä sekä sosiaali- ja terveysministeriössä.

Esityksen liikennehallinnon alaan kuuluvasta osasta on pyydetty lausunnot sisäasiainministeriöltä, oikeusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Ajoneuvohallintokeskukselta, tietosuojaavaltuutetulta, tullilaitokselta, rajavartiolaitokselta, Väestörekisterikeskukselta, liikennevakuutuskeskukselta, Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry:ltä, Suomen Autokatsastus Oy:ltä sekä useilta auto- ja kuljetusalan etujärjestöiltä. Saaduissa lausunnoissa suhtauduttiin muutosehdotuksiin yleensä myönteisesti. Eräät lausunnonantajat esittävät kuitenkin vähäisiä täydennyksiä ja tarkistuksia erityisesti esityksen perusteluihin. Nämä ehdotukset on otettu huomioon esitystä viimeistellessä.

Esityksen vakuutusta koskevasta osasta on saatu oikeusministeriön, liikenneministeriön, kilpailuviraston, liikennevakuutuskeskuksen, Kuluttajien vakuustustoimiston, Ajoneuvohallintokeskuksen ja Moottoriliikenteen Keskusjärjestö ry:n lausunnot, jotka on otettu huomioon esityksessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Tieliikennelaki

84 §. *Ajoneuvon hyväksyminen liikenteeseen ja rekisteröinti.* Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että siirtokilpi-sana korvattaisiin sanalla "siirtolupa", joka on rekisteröintiasetuksen 48 §:n 3 momentin mukaan jo nykyisin ajoneuvon siirtokilpien käytön edellytyksenä. Siirrettävää ajoneuvoa varten ei enää annettaisi perinteisiä siirtokilpiä, vaan siirtomerkit, jotka olisivat tarroja. Siirtomerkit säädettäisiin asetuksella.

Muutoksella ei puuttuttaisi ajoneuvon varsinaiseen rekisteröintiin. Siirtoluvalla käytettäviä ajoneuvoja ei jatkossakaan pidettäisi rekisteröityinä ajoneuvoina. Esityksellä ei siten olisi vaikutusta autoverotukseen. Autoverolain (1482/1994) 35 §:n 1 momentin 7 kohdassa säädetään auton käyttöä koskevan verovelvollisuuden poikkeuksesta käytettäessä ajoneuvoa liikenteeseen siirtokilvillä. Esityksen mukaan siirtokilvet vain korvattaisiin siirtoluvalla sekä siihen liittyvillä, asetuksella säädettävillä siirtomerkeillä. Autoverolakiin on kuitenkin sopivassa yhteydessä syytä tehdä kielellinen tarkistus siten, että mainitussa 7 kohdassa käytettäisiin tieliikennelain kanssa yhtenäistä nimitystä.

1.2. Laki ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta

2 §. *Rekisteröintitoiminta.* Rekisteröintitoiminnan määritelmää muutettaisiin siten, että se sisältäisi myös siirtolupahakemusten vastaanoton, hakemuksessa ilmoitettujen ja liikennevakuutusta koskevien tietojen merkitsemisen ajoneuvorekisteriin sekä siirtoluvan antamisen. Ehdotus ei muuta pykälän asiasisältöä. Pykälää muutettaisiin, koska ehdotetun tieliikennelain 84 §:n mukaan varsinaisista siirtokilvistä luovutaan.

1.3. Laki tieliikenteen tietojärjestelmästä

4 §. *Tieliikenteen tietojärjestelmän tiedot.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi ajoneuvorekisteriin merkittävä henkilöryhmä: siirtoluvan hakijat. Siirtoluvan hakija voi olla muukin kuin ajoneuvorekisteriin nykyisin merkittävä ajoneuvon omistaja tai haltija.

Usein siirtoluvan hakijana on esimerkiksi autokorjaamon työntekijä. Nykyisin siirtokilvin ja niihin liittyvän siirtoluvan nojalla käytettäviä ajoneuvoja ja lupatietoja ei talleteta ajoneuvorekisteriin. Luvan myöntäjä on vain arkistoinut käsinkirjoitetun siirtoluvan kaksoiskappaleen.

Mainittuun 1 momenttiin lisättäisiin myös koenumerotodistusten haltijat ajoneuvorekisteriin merkittäväksi henkilöryhmäksi. Ajoneuvorekisteriin merkitään jo nykyisin koenumerotodistusten haltijat, mutta koenumerotodistuksen haltija ilmaisu olisi pelkkää haltija-sanaa täsmällisempi ilmaisu. Koenumerotodistuksessa ei yksilöidä ajoneuvon omistajaa, haltijaa, ajoneuvoa eikä ajoneuvon käyttäjää. Koenumerotodistuksen haltijana voi olla esimerkiksi ajoneuvoja myyvä tai korjaava yritys. Todistuksen haltija saa käyttää hänelle myönnettyjä koekilpiä tiettyihin, välittömästi hänen liiketoimintaansa liittyviin tehtäviin kuten ajoneuvon koeajoon tai esittelyyn. Ajoneuvon käytöstä liikenteessä koenumeroilvin ja niihin liittyvin koenumerotodistuksin säädetään rekisteröintiasetuksen 13 luvussa.

5 §. *Ajoneuvorekisterin tiedot.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin maininta tilapäisesti käytettävistä ajoneuvoista. Ensivaiheessa ajoneuvorekisteriin on tarkoitus tallettaa tiedot ajoneuvoista, joita varten haetaan siirtolupaa. Jatkossa rekisteriin voitaisiin tarvittaessa tallettaa muidenkin liikenteessä tilapäisesti käytettävien ajoneuvojen tietoja. Siirtoluvan hakijasta ja siirrettävästä ajoneuvosta rekisteriin talletettaisiin samoja tietoja mutta vähemmän kuin rekisteröitävästä ajoneuvosta ja sen omistajasta ja haltijasta. Siirtoluvasta rekisteriin talletettaisiin lähinnä luvan voimassaoloaika, ajoreitti ja käyttötarkoitus. Tiedot siirtoluvan ja koenumerotodistuksen myöntämiseen liittyvistä maksuista voitaisiin myös tallettaa rekisteriin.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin vähäisiä kielellisiä tarkistuksia.

9 §. *Oikeus tietojen saantiin ja tallettamiseen.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan tehtäisiin muutos niin sanotun turvakiellon siirtymisestä konekielisesti väestötietojärjestelmästä tieliikenteen tietojärjestelmään. Muutos johtuu väestötietolain muutoksesta. Tieliikenteen tietojärjestelmään saataisiin ja talletettaisiin konekielisesti luonnollista henkilöä koskevien muiden tietojen lisäksi tieto

väestötietojärjestelmään talletetusta väestötietolain 25 §:n 4 momentissa tarkoitettusta luovutusrajoituksesta, joka on mainitun momentin mukaan luovutettava yhdessä henkilön kotikuntaa, asuinpaikkaa tai postiosoitetta tai vastaavaa muuta osoitetta koskevan tiedon kanssa.

Pykälään otettaisiin uusi 4 momentti, jonka mukaan tullilaitos voisi tallettaa suoraikäyttöisesti tietojärjestelmään ajoneuvon siirtolupaa ja sen aikana voimassa olevaa liikennevakuutusta koskevia tietoja. Tarkoitus on, että tullilaitos myöntää jatkossakin siirtolupia. Koska tehtävästä säädettäisiin edelleen rekisteröintiasetuksessa, tullilaitoksen tietojen talletusoikeudesta olisi säädettävä lailla.

12 §. *Tietojen luovutus ajoneuvorekisteristä.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 2 a kohta, jonka mukaan tullilaitokselle annettaisiin oikeus käyttää ajoneuvorekisterin tietoja siirtolupaan ja sen aikana voimassa olevaan liikennevakuutukseen liittyvien asioiden hoitamista varten. Käyttöoikeudesta on säädettävä lailla, koska tullilaitoksen siirtokilpiin liittyvistä tehtävistä säädettäisiin edelleen asetuksella.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tietojen luovuttamismahdollisuuksia teknisellä käyttöyhteydellä laajennettaisiin. Voimassa olevan lain mukaan ajoneuvorekisterin tietoja ei saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla yksittäisluovutuksina rekisteritunnuksen tai valmistenumeron perusteella, asiakasrekisterin osoitetietojen päivittämiseen, tilastointia tai tieteellistä tutkimusta varten eikä mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramainontaan, puhelinmyyntiin tai muuhun suoramarkkinointiin tai osoitepalveluun. Tietojen luovuttamisoikeutta teknisellä käyttöyhteydellä laajennettaisiin siten, että myös edellä mainittuihin tarkoituksiin voitaisiin tietoja luovuttaa teknisellä käyttöyhteydellä. Edellytyksenä luovutukselle olisi, että tietoja haluavalla olisi henkilötietolain (523/1999) mukainen oikeus käsitellä kyseisiä tietoja eikä niiden luovutus ja käyttö vaaranna rekisteröidyn yksityisyyden suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka valtion turvallisuutta.

Joulukuussa 1999 voimaan tulevan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään henkilötietojen luovuttamisesta viranomaisen henkilötietorekisteristä. Momentissa ei ole eroteltu manuaalisia ja automaattisen

tietojenkäsittelyn avulla pidettyjä rekistereitä eikä myöskään eri tietojenluovutustapoja toisistaan. Tiedot voidaan antaa myös sähköisessä muodossa, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Pykälän 4 momenttiin ehdotettu muutos olisi myös tämän yleislain periaatteiden mukainen. Sinänsä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki on toissijainen suhteessa tietojärjestelmälakiin.

Tieliikenteen tietojärjestelmän käyttötarkoitukseksi on liikenneturvallisuuden edistämisen ohella määritelty tieliikenteen tietopalvelu. Samoin tieliikenteen tietopalvelun edistäminen on Ajoneuvohallintokeskuksesta annetussa laissa (1592/1995) määritelty erääksi viraston toiminnan tarkoituksista. Näiden tehtävien täyttämiseksi Ajoneuvohallintokeskuksessa pyritään kehittämään tietopalvelua edelleen. Mainitun rajoituksen lieventäminen tekisi uusien tietojen luovutustapojen käyttöönoton nykyistä joustavammaksi. Tekninen kehitys on tuonut ja tuo jatkossakin käyttöön sellaisia uusia luovutustapoja, joita noudatettaessa voidaan ottaa huomioon asianmukaisen tietosuojan ja -turvan vaatimukset. Luovutuksissa olisi noudatettava tietojärjestelmälain 11 §:n mukaisia yleisiä tietojen luovutuksen edellytyksiä, joiden mukaan tietoja ei saa luovuttaa, jos luovuttamisen voidaan perustellusta syystä epäillä vaarantavan rekisteröidyn yksityisyyden suojaa, hänen etujaan ja oikeuksiaan taikka valtion turvallisuutta. Tämän mukaisesti voitaisiin estää tietojen luovutus tarkoituksiin, joissa esimerkiksi yksityisyyden suojan voitaisiin epäillä vaarantuvan.

16 §. *Tieliikenteen tietojärjestelmän tietojen luovuttamista koskevat erityiset säännökset.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin suoraan henkilötietolain 30 §:ään muuttamatta momentin asiasisältöä.

Pykälän 2 momentissa on tietojärjestelmän turvakieltoasäännös. Jos henkilöllä on perusteltua syytä epäillä, että hänen tai hänen perheensä terveys tai turvallisuus on uhattuna, Ajoneuvohallintokeskus voi päättää, ettei henkilön henkilötietoja saa luovuttaa kuin viranomaisille, liikennevakuutuskeskukselle, liikennevakuutusyhtiöille, katsastuksen suorittajille, sopimusrekisteröijille ja kuljettajan-tutkimusten vastaanottajille. Tietojenluovutusrajoitus on ensimmäisen kerran voimassa kaksi vuotta. Voimassaoloaikaa voidaan kuitenkin jatkaa vuodeksi kerrallaan. Väestötie-

tolain vastaavanlaiset tietojenluovutusrajotukset ovat joulukuussa voimaan tulevan lainmuutoksen jälkeen viisi ja kaksi vuotta, minkä vuoksi tieliikenteen tietojärjestelmän turvakiellon voimassaoloajat ehdotetaan pidennettäväksi vastaamaan väestötietojärjestelmän voimassaoloaikoja.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan väestötietojärjestelmästä ehdotetun 9 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla siirrettävä tietojenluovutusrajoitus laajennettaisiin tieliikenteen tietojärjestelmään siirrettäessä vastaamaan 16 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja. Tietojärjestelmälaissa turvakielto käsittää kaikki henkilötiedot. Väestötietojärjestelmässä turvakiellon tietosisältö on tätä suppeampi.

Väestötietolain joulukuussa 1999 voimaan tulevassa 30 §:ssä säädetään, ettei viranomaisen saa luovuttaa muulle kuin viranomaiselle sille laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten väestötietojärjestelmästä saamaansa kotikuntaa ja vakinaista tai tilapäistä asuinpaikkaa taikka postiosoitetta tai vastaavaa muuta osoitetta koskevaa tietoa, jonka luovuttamista koskee väestötietolain 25 §:n 4 momentissa tarkoitettu luovutusrajoitus. Jos tietoja luovutetaan muutoin, siitä on säädettävä lailla. Tämän vuoksi otettaisiin 3 momenttiin myös säännös, jonka mukaan väestötietojärjestelmästä siirretty tietojenluovutusrajoitus ei estäisi tietojen luovuttamista tieliikenteen tietojärjestelmästä 16 §:n 2 momentissa tarkoitetuille tahoille, joille tietoja voidaan luovuttaa nykyisinkin turvakiellosta huolimatta.

Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin, että luovutettaessa tietoja, joiden luovutusta koskee 2 ja 3 momentissa tarkoitettu luovutusrajoitus, olisi samalla ilmoitettava kyseisestä rajoituksesta. Ehdotuksen tarkoituksena on varmistaa, ettei turvakiellon alaisia tietoja luovuteta ulkopuolisille.

Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan paremmin pykälän muuttunutta sisältöä.

1.4. Laki liikennevakuutuslain muuttamisesta

10 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi

4 momentti, jonka mukaan liikennevakuutuskeskus vastaisi vahingosta, jonka 15 §:n 4 momentin mukaisesti eli siirtoluvan myöntämisen yhteydessä vakuutettu ajoneuvo on aiheuttanut. Vastaava järjestely koskee tällä hetkellä rajavakuutusta.

15 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan Ajoneuvohallintokeskuksen, sopimusrekisteröijän tai tullilaitoksen myöntämään ajoneuvon siirtolupaan liitettävän liikennevakuutuksen myöntää liikennevakuutuskeskus. Ehdotettu säännös ei rajoita siirtäjän mahdollisuutta ottaa siirtoon edellytettävä vakuutus valitsemastaan vakuutusyhtiöstä, ja jos ajoneuvolla on voimassa oleva jatkuva liikennevakuutus, siirto voitaisiin edelleen toteuttaa tämän vakuutuksen nojalla. Jollei siirtolupaa otettaessa kyettäisi osoittamaan, että ajoneuvolla on voimassa oleva vakuutus, asiakas voisi ottaa liikennevakuutuskeskuksen myöntämän vakuutuksen ja saada liikennevakuutusyhtiöstään palautusta vakuutusmaksustaan siltä ajalta, jonka kaksinkertainen vakuutusturva olisi voimassa.

2. Tarkemmat säännökset

Ehdotetut muutokset edellyttävät vähäisiä muutoksia rekisteröintiasetukseen. Siirtokilpien sijasta asetuksessa säädettäisiin siirtoluvasta ja siihen liittyvästä siirtomerkistä. Siirtoluvan käyttötarkoitusta ja voimassaoloaika ei ole tässä yhteydessä tarkoitus muuttaa.

Liikennevakuutuskeskuksen säännöt sisältävää asetusta (1627/1993) on ehdotettujen muutosten johdosta muutettava siten, että liikennevakuutuskeskuksen tehtäviin lisätään siirtolupaan liitettävän vakuutuksen myöntäminen.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**tieliikennelain 84 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 84 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1101/1998, seuraavasti:

84 §

Ajoneuvon hyväksyminen liikenteeseen ja rekisteröinti

Ajoneuvojen katsastuksesta ja rekisteröinnistä säädetään tarkemmin asetuksella. Asetuksella säädetään myös ajoneuvojen rekisteröinnistä maasta vientiä ja autokiinnitystä varten, ajoneuvojen käyttämisestä liikenteessä koenumerokilvin ja siirtoluvalla sekä muualla rekisteröidyn ajoneuvon käyttämisestä Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla annetuin siirtokilvin ajoneuvoa saa käyttää liikenteessä kilpien käyttämiseen oikeuttavassa siirtoluvassa mainitun ajan.

Ennen tämän lain voimaantuloa 84 §:n 3 momentin nojalla annetut säännökset jäävät edelleen voimaan kunnes niistä toisin säädetään.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta 23 päivänä joulukuuta 1998 annetun lain (1100/1998) 2 § seuraavasti:

2 §

Rekisteröintitoiminta

Tässä laissa tarkoitetaan rekisteröintitoiminnalla ajoneuvon rekisteri-ilmoituksen ja siirtolupahakemusten vastaanottoa, rekisteri-ilmoitusta ja siirtolupahakemusta sekä niihin liittyvää liikennevakuutusta koskevien tietojen merkitsemistä ajoneuvorekisteriin, rekis-

terikilpien ja -otteen luovuttamista sekä muita ajoneuvon rekisteröintiin ja siirtoluvan antamiseen liittyviä tehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki

tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tieliikenteen tietojärjestelmästä 15 päivänä syyskuuta 1989 annetun lain (819/1989) 4 ja 5 §, 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 12 §:n 4 momentti ja 16 §,

sellaisina kuin ne ovat, 4 § osaksi laissa 1595/1995, 5 § osaksi laissa 7/1993, 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta mainitussa laissa 1595/1995, 12 §:n 4 momentti laissa 627/1997 ja 16 § laissa 1103/1998, sekä

lisätään 9 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 1595/1995 ja 1103/1998 sekä laissa 559/1999, siitä mainitulla lailla 1103/1998 kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti sekä 12 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 1595/1995, 1103/1998 ja 559/1999, uusi 2 a kohta seuraavasti:

4 §

Tieliikenteen tietojärjestelmän tiedot

Tieliikenteen tietojärjestelmän tietokantaan saa tallettaa luonnollisesta henkilöstä seuraavat henkilötiedot: ajoneuvon omistajan ja haltijan, koenumerotodistuksen haltijan sekä siirtoluvan hakijan nimi, henkilötunnus, osoite, kotikunta, poliisipiiri, johon kotikunta kuuluu, ja äidinkieli. Tietokantaan saa tallettaa oikeushenkilöstä vastaavat tiedot, myös liike- ja yhteisötunnuksen. Tietokantaan saa tallettaa lisäksi tiedon siitä, onko omistaja tai haltija luonnollinen henkilö vai oikeushenkilö, sekä tiedon haltijan hallinto-oikeuden laadusta.

Osarekistereihin saa tallettaa tieliikenteen tietojärjestelmän käyttötarkoitusta palvelevia tietoja siten kuin 5—8 §:ssä säädetään.

5 §

Ajoneuvorekisterin tiedot

Ajoneuvorekisteriin, johon merkitään tiedot rekisteröitäväksi ilmoitettavista rekisteröintivelvollisuuden alaisista ajoneuvoista ja tiedot asetuksessa säädettävistä muista ajoneuvoista, jolle haetaan tilapäistä käyttöoikeutta liikenteessä, talletetaan siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään ajoneuvon yksilöintiä, rekisteröintiä, siirtolupaa, koenumerotodistusta, rekisterikilpiä, katsastusta, liikennevakuutusta, ajoneuvoverotusta, valmistajaa tai maahantuoja ja rekisteröintimaksuja, siirtoluvan ja koenumerotodistuksen myöntämiseen liittyviä maksuja ja näiden

maksujen perimistä sekä ajoneuvon teknisiä ominaisuuksia koskevia tietoja.

Ajoneuvorekisterin erityisrekisteriin, johon merkitään hakemuksesta tiedot asetuksella säädettävistä muista kuin rekisteröintivelvollisuuden alaisista ajoneuvoista, talletetaan 1 momentissa mainittuja tietoja siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

9 §

Oikeus tietojen saantiin ja tallettamiseen

Tieliikenteen tietojärjestelmää varten Ajoneuvohallintokeskuksella on oikeus saada seuraavia tietoja, jotka voidaan siirtää konekielisinä tieliikenteen tietojärjestelmän tietokantaan:

1) luonnollisten henkilöiden nimeä ja osoitetta, henkilötunnuksen muuttumista, kuolemaa sekä väestötietolain (507/1993) 25 §:n 4 momentissa tarkoitettua luovutusrajoitusta koskevat tiedot väestötietojärjestelmästä;

Tullilaitos voi tallettaa suoraikäyttöisesti tieliikenteen tietojärjestelmään myöntämäänsä ajoneuvon siirtolupaa ja sen aikana voimassa olevaa liikennevakuutusta koskevia tietoja.

12 §

Tietojen luovutus ajoneuvorekisteristä

Ajoneuvorekisteristä voidaan luovuttaa:

2 a) tullilaitokselle tietoja ajoneuvon siir-

toluvan myöntämistä varten ja sen aikana voimassa olevaan liikennevakuutukseen liittyvien asioiden hoitamista varten;

Ajoneuvorekisterin tietoja saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, jos hakijalla on henkilötietolain mukainen oikeus käsitellä kyseisiä tietoja eikä niiden luovutus ja käyttö vaaranna rekisteröidyn yksityisyyden suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka valtion turvallisuutta tai jos tietojen luovuttaminen perustuu 1 momentin 2, 2 a, 3—5, 7 tai 9 kohtaan.

16 §

Tieliikenteen tietojärjestelmän tietojen luovuttamista koskevat erityiset säännökset

Henkilöllä on sen lisäksi, mitä henkilötietolain 30 §:ssä säädetään oikeus kieltää osoitettujensa luovuttaminen puhelimitse muuhun kuin viranomaisen, liikennevakuutuskeskuksen, liikennevakuutusyhtiön, katsastuksen suorittajan, kuljettajantutkinnon vastaanottajan tai sopimusrekisteröijän käyttöön.

Jos henkilöllä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, Ajoneuvohallintokeskus voi kirjallisesta pyynnöstä päättää,

ettei häntä koskevia henkilötietoja saa luovuttaa tieliikenteen tietojärjestelmästä muille kuin viranomaisille, liikennevakuutuskeskukseen, liikennevakuutusyhtiölle, katsastuksen suorittajalle, sopimusrekisteröijälle ja kuljettajantutkinnon vastaanottajalle. Tämä päätös voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta. Rajoituksen voimassaolo voidaan jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Siirrettäessä 9 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu, väestötietojärjestelmään talletettu luovutusrajoitus tieliikenteen tietojärjestelmään luovutusrajoitus tulee laajentaa vastaamaan 2 momentissa tarkoitettuja tietoja. Luovutusrajoituksen laajentuminen ei estä henkilötietojen luovuttamista 2 momentissa tarkoitetuille.

Luovutettaessa 2 tai 3 momentissa tarkoitettun luovutusrajoituksen alainen tieto on luovutuksensaajalle samalla ilmoitettava luovutusrajoituksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen 16 §:n nojalla tietojärjestelmään talletetut luovutusrajoitukset jäävät voimaan sellaisinaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**liikennevakuutuslain 10 ja 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 26 päivänä kesäkuuta 1959 annetun liikennevakuutuslain (279/1959) 10 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 361/1993, uusi 4 momentti ja 15 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1493/1994, uusi 4 momentti seuraavasti:

10 §

Liikennevakuutuskeskus vastaa vahingosta, jonka 15 §:n 4 momentin mukaisesti vakuutettu ajoneuvo on aiheuttanut.

15 §

Ajoneuvohallintokeskuksen, ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain (1100/1998) 3 §:ssä tarkoitetun sopimusre-

kisteröijän tai tullilaitoksen myöntämään ajoneuvon siirtolupaan liitettävän vakuutuksen myöntää liikennevakuutuskeskus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Olli-Pekka Heinonen*

1.

Laki**tieliikennelain 84 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 84 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1101/1998, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

84 §

Ajoneuvon hyväksyminen liikenteeseen ja rekisteröinti

Ajoneuvojen katsastuksesta ja rekisteröinnistä säädetään tarkemmin asetuksella. Asetuksella säädetään myös ajoneuvojen rekisteröinnistä maasta vientiä ja autokiinnitystä varten, ajoneuvojen käyttämisestä liikenteessä koenumero- ja siirtokilvin sekä muualla rekisteröidyn ajoneuvon käyttämisestä Suomessa.

Ajoneuvojen katsastuksesta ja rekisteröinnistä säädetään tarkemmin asetuksella. Asetuksella säädetään myös ajoneuvojen rekisteröinnistä maasta vientiä ja autokiinnitystä varten, ajoneuvojen käyttämisestä liikenteessä koenumerokilvin ja siirtoluvalla sekä muualla rekisteröidyn ajoneuvon käyttämisestä Suomessa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla annetuin siirtokilvin ajoneuvoa saa käyttää liikenteessä kilpien käyttämiseen oikeuttavassa siirtoluvassa mainitun ajan.

Ennen tämän lain voimaantuloa 84 §:n 3 momentin nojalla annetut säännökset jäävät edelleen voimaan kunnes niistä toisin säädetään.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta 23 päivänä joulukuuta 1998 annetun lain (1100/1998) 2 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

2 §

*Rekisteröintitoiminta**Rekisteröintitoiminta*

Tässä laissa tarkoitetaan rekisteröintitoiminnalla ajoneuvon rekisteri-ilmoituksen vastaanottoa, rekisteri-ilmoituksessa ilmoitetun tiedon merkitsemistä ajoneuvorekisteriin, rekisterikilpien ja -otteen luovuttamista sekä muita näihin liittyviä tehtäviä.

Tässä laissa tarkoitetaan rekisteröintitoiminnalla ajoneuvon rekisteri-ilmoituksen ja siirtolupahakemusten vastaanottoa, rekisteri-ilmoitusta ja siirtolupahakemusta sekä niihin liittyvää liikennevakuutusta koskevien tietojen merkitsemistä ajoneuvorekisteriin, rekisterikilpien ja -otteen luovuttamista sekä muita ajoneuvon rekisteröintiin ja siirtoluvan antamiseen liittyviä tehtäviä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

*Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
toimenpiteisiin.*

3.

Laki**tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tieliikenteen tietojärjestelmästä 15 päivänä syyskuuta 1989 annetun lain (819/1989) 4 ja 5 §, 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 12 §:n 4 momentti ja 16 §,

sellaisina kuin ne ovat, 4 § osaksi laissa 1595/1995, 5 § osaksi laissa 7/1993, 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta mainituissa laissa 1595/1995, 12 §:n 4 momentti laissa 627/1997 ja 16 § laissa 1103/1998, sekä

lisätään 9 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 1595/1995 ja 1103/1998 sekä laissa 559/1999, siitä mainitulla lailla 1103/1998 kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti sekä 12 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 1595/1995, 1103/1998 ja 559/1999, uusi 2 a kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

4 §

*Tieliikenteen tietojärjestelmän tiedot**Tieliikenteen tietojärjestelmän tiedot*

Tieliikenteen tietojärjestelmän tietokantaan saa tallettaa luonnollisesta henkilöstä seuraavat henkilötiedot: ajoneuvon omistajasta ja haltijasta nimi, henkilötunnus, osoite, kotikunta, poliisipiiri, johon kotikunta kuuluu, ja

Tieliikenteen tietojärjestelmän tietokantaan saa tallettaa luonnollisesta henkilöstä seuraavat henkilötiedot: ajoneuvon omistajan ja haltijan, koenumerotodistuksen haltijan sekä siirtoluvan hakijan nimi, henkilötunnus,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

äidinkieli. Tietokantaan saa tallettaa oikeushenkilöstä vastaavat tiedot, myös liike- ja yhteisötunnuksen. Tietokantaan saa tallettaa lisäksi tiedon siitä, onko omistaja tai haltija luonnollinen henkilö vai oikeushenkilö, sekä haltijan hallintaoikeuden laadun.

Osarekistereihin saa tallettaa tieliikenteen tietojärjestelmän käyttötarkoitusta palvelevia tietoja siten kuin 5—8 §:ssä säädetään.

5 §

Ajoneuvorekisterin tiedot

Ajoneuvorekisteriin, johon merkitään rekisteröitäväksi ilmoitettavat rekisteröintivelvollisuuden alaiset ajoneuvot, talletetaan siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään ajoneuvon yksilöintiä, rekisteröintiä, rekisterikilpiä, katsastusta, liikennevakuutusta, autoverotusta, valmistajaa tai maahantuoja sekä rekisteröintimaksuja ja niiden kantoa sekä ajoneuvon teknisiä ominaisuuksia koskevia tietoja.

Ajoneuvorekisterin erityisrekisteriin, johon merkitään hakemuksesta asetuksella säädettyjä muita kuin rekisteröintivelvollisuuden alaisia ajoneuvoja, talletetaan 1 momentissa mainittuja tietoja siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

osoite, kotikunta, poliisipiiri, johon kotikunta kuuluu, ja äidinkieli. Tietokantaan saa tallettaa oikeushenkilöstä vastaavat tiedot, myös liike- ja yhteisötunnuksen. Tietokantaan saa tallettaa lisäksi tiedon siitä, onko omistaja tai haltija luonnollinen henkilö vai oikeushenkilö, sekä *tiedon* haltijan hallintaoikeuden laadusta.

Osarekistereihin saa tallettaa tieliikenteen tietojärjestelmän käyttötarkoitusta palvelevia tietoja siten kuin 5—8 §:ssä säädetään.

5 §

Ajoneuvorekisterin tiedot

Ajoneuvorekisteriin, johon merkitään *tiedot* rekisteröitäväksi ilmoitettavista rekisteröintivelvollisuuden alaisista ajoneuvoista ja *tiedot* asetuksessa säädetävistä muista ajoneuvoista, joille haetaan tilapäistä käyttöoikeutta liikenteessä, talletetaan siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään ajoneuvon yksilöintiä, rekisteröintiä, *siirtolupaa*, *koenumerotodistusta*, rekisterikilpiä, katsastusta, liikennevakuutusta, ajoneuvoverotusta, valmistajaa tai maahantuoja sekä rekisteröintimaksuja, *siirtoluvan ja koenumerotodistuksen myöntämiseen* liittyviä maksuja ja näiden maksujen perimistä sekä ajoneuvon teknisiä ominaisuuksia koskevia tietoja.

Ajoneuvorekisterin erityisrekisteriin, johon merkitään hakemuksesta *tiedot* asetuksella *säädetävistä muista* kuin rekisteröintivelvollisuuden alaisista ajoneuvoista, talletetaan 1 momentissa mainittuja tietoja siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

9 §

Oikeus tietojen saantiin ja tallettamiseen

Tieliikenteen tietojärjestelmää varten ajoneuvohallintokeskuksella on oikeus saada seuraavia tietoja, jotka voidaan siirtää konekielisinä tieliikenteen tietojärjestelmän tietokantaan:

1) luonnollisten henkilöiden nimeä ja osoitetta, henkilötunnuksen muuttumista *sekä* kuolemaa koskevat tiedot väestötietojärjestelmästä;

Tieliikenteen tietojärjestelmää varten *Ajoneuvohallintokeskuksella* on oikeus saada seuraavia tietoja, jotka voidaan siirtää konekielisinä tieliikenteen tietojärjestelmän tietokantaan:

1) luonnollisten henkilöiden nimeä ja osoitetta, henkilötunnuksen muuttumista, kuolemaa *sekä väestötietolain (507/1993) 25 §:n 4 momentissa* tarkoitettua luovutusrajoitusta koskevat tiedot väestötietojärjestelmästä;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tullilaitos voi tallettaa suoraikäyttöisesti tieliikenteen tietojärjestelmään myöntämäänsä ajoneuvon siirtolupaa ja sen aikana voimassa olevaa liikennevakuutusta koskevia tietoja.

12 §

Tietojen luovutus ajoneuvorekisteristä

Ajoneuvorekisteristä voidaan luovuttaa:

Ajoneuvorekisterin tietoja *ei* saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla 1 momentin 1, 6 tai 8 kohdassa eikä 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa.

2 a) tullilaitokselle tietoja ajoneuvon siirtoluvan myöntämistä varten ja sen aikana voimassa olevaan liikennevakuutukseen liittyvien asioiden hoitamista varten;

Ajoneuvorekisterin tietoja saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, *jos hakijalla on henkilötietolain mukainen oikeus käsitellä kyseisiä tietoja eikä niiden luovutus ja käyttö vaaranna rekisteröidyn yksityisyyden suojaa, hänen etujaan tai oikeuksiaan taikka valtion turvallisuutta tai jos tietojen luovuttaminen perustuu 1 momentin 2, 2 a, 3—5, 7 tai 9 kohtaan.*

16 §

Tieliikenteen tietojärjestelmän tietojen luovuttamisen kieltäminen eräissä tapauksissa

Henkilön oikeudesta kieltää henkilötietojensa käsittely suoramainontaa, puhelinmyyntiä ja muuta suoramarkkinointia, markkina- ja mielipidetutkimusta sekä henkilömatrikkeliä ja sukututkimusta varten säädetään erikseen. Sen lisäksi henkilöllä on oikeus kieltää osoitetietojensa luovuttaminen puhelimitse muuhun kuin viranomaisen, liikennevakuutuskeskuksen, liikennevakuutusyhtiön, katsastuksen suorittajan tai sopimusrekisteröijän käyttöön.

Jos henkilöllä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, Ajoneuvohallintokeskus voi kirjallisesta pyynnöstä päättää, ettei häntä koskevia henkilötietoja saa luovuttaa tieliikenteen tietojärjestelmästä muille kuin viranomaisille, liikennevakuutuskeskukselle, liikennevakuutusyhtiölle, katsastuksen suorittajalle, sopimusrekisteröijälle ja kuljet-

16 §

Tieliikenteen tietojärjestelmän tietojen luovuttamista koskevat erityiset säännökset

Henkilöllä on sen lisäksi, mitä henkilötietolain 30 §:ssä säädetään oikeus kieltää osoitetietojensa luovuttaminen puhelimitse muuhun kuin viranomaisen, liikennevakuutuskeskuksen, liikennevakuutusyhtiön, katsastuksen suorittajan, kuljettajantutkimuksen vastaanottajan tai sopimusrekisteröijän käyttöön.

Jos henkilöllä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, Ajoneuvohallintokeskus voi kirjallisesta pyynnöstä päättää, ettei häntä koskevia henkilötietoja saa luovuttaa tieliikenteen tietojärjestelmästä muille kuin viranomaisille, liikennevakuutuskeskukselle, liikennevakuutusyhtiölle, katsastuksen suorittajalle, sopimusrekisteröijälle ja kuljet-

Voimassa oleva laki

tuksen suorittajalle, sopimusrekisteröijälle ja kuljettajantutkinnon vastaanottajalle. Tämä päätös voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään kaksi vuotta. Rajoituksen voimassaoloa voidaan jatkaa yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

Ehdotus

tajantutkinnon vastaanottajalle. Tämä päätös voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta. Rajoituksen voimassaoloa voidaan jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Siirrettäessä 9 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu, väestötietojärjestelmään talletettu luovutusrajoitus tieliikenteen tietojärjestelmään luovutusrajoitus tulee laajentaa vastaamaan 2 momentissa tarkoitettuja tietoja. Luovutusrajoituksen laajentuminen ei estä henkilötietojen luovuttamista 2 momentissa tarkoitetuille.

Luovutettaessa 2 tai 3 momentissa tarkoitettua luovutusrajoituksen alainen tieto on luovutuksensaajalle samalla ilmoitettava luovutusrajoituksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen 16 §:n nojalla tietojärjestelmään talletetut luovutusrajoitukset jäävät voimaan sellaisinaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki

liikennevakuutuslain 10 ja 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 26 päivänä kesäkuuta 1959 annetun liikennevakuutuslain (279/1959) 10 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 361/1993, uusi 4 momentti ja 15 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1493/1994, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Liikennevakuutuskeskus vastaa vahingosta, jonka 15 §:n 4 momentin mukaisesti vakuutettu ajoneuvo on aiheuttanut.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

15 §

Ajoneuvohallintokeskuksen, ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain (1100/1998) 3 §:ssä tarkoitetun sopimusrekisteröijän tai tullilaitoksen myöntämään ajoneuvon siirtolupaan liitettävän vakuutuksen myöntää liikennevakuutuskeskus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.